

Bakgrunn for vedtak

Tungremmen kraftverk

Flå kommune i Buskerud fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Nito AS
Referanse	201401950
Dato	07.10.2015
Notatnummer	KSK-notat 78/15
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Dag Kjellevold

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Nito AS søker om å få konsesjon til å utnytte et fall på 173 m, med inntak på kote 530 og kraftstasjon på kote 357. Området som blir berørt er preget av menneskelig aktivitet ved til dels sterk hogst, skogsbilveier, masse-uttak, 22 kV kraftlinje og et småkraftverk nedstrøms berørt elvestrekning. Rørgata vil i stor grad følge eksisterende privat skogsbilvei.

Vannveien er planlagt nedgravd. Kraftstasjonen vil bli lagt ved elva på kote 357 ved inntaksbassenget til Kittilsviken kraftverk. I kraftverket er det planlagt installert en Peltonturbin med en installert effekt på 3,35 MW og slukeevne mellom 2400 l/s og 20 l/s. Midlere årsproduksjon blir på 7,8 GWh. Planlagt slipp av minstevannføring skal være 50 l/s for hele året eller 5-persentil sommer og vinter hvis nye hensyn må ivaretas.

Høringspartene er delt i om det bør gis konsesjon.

Flå kommune støtter opp om utbygging av småkraftverk.

Fylkesmannen går imot søknaden grunnet samlet belastning som to kraftverk kan representere for vannmiljøet i elva på en tre km lang strekning. Fylkesmannen uttaler videre at naturverdiene i influensområdet til kraftverket ansees ikke til å være spesielt verdifulle.

Fylkeskommunen uttaler at tiltaket ikke ser ut til å komme i konflikt med automatisk freda kulturminner, mens Amund Kittilsvikens uttalelse er dels av privatrettslig karakter og dels sammenfallende med fylkesmannens syn.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 7,8 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De siste årene har NVE klarert nær 2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Tungremmen kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter. En utbygging vil bidra med nær 8 GWh i et gjennomsnittså. NVE mener de fysiske inngrepene er av begrenset omfang i et område som allerede er påvirket av aktivt skogbruk og skogsbilveier. Inngrepet vil skje i et område med begrensede verdier for friluftsliv og virkningene i landskapet vil avta over tid.

NVE mener det er viktig med god teknisk og landskapsmessig utforming for å minske konsekvensen av inngrepene. Under forutsetning av at de avbøtende tiltakene blir gjennomført, mener NVE konsekvensene kan reduseres i en slik grad at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Nito AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Tungremmen kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	15
NVEs konklusjon	17
Forholdet til annet lovverk	18
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	20

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Nito AS, datert 20.03.2014:

«SØKNAD OM KONSESJON FOR BYGGING AV TUNGREMME KRAFTVERK

Nito AS planlegger i samarbeid med fallrettseierne å utnytte deler av fallet i Skardselvi til kraftproduksjon i Tungremmen kraftverk. Det søkes med dette om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven om tillatelse til:

- Bygging av Tungremmen kraftverk i hht. til vedlagte planer

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Tungremmen kraftverk, med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden

Det foreligger avtaler med berørte grunneiere/fallrettseiere om leie av rettigheter til fall og grunn som er nødvendig for å gjennomføre prosjektet.

Netteier i området, Hallingdal kraftnett AS, har god kapasitet på det regionale nettet.»

Tungremmen kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	34,4
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	33,3
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	30,9
Middelvannføring	l/s	1006
Alminnelig lavvannføring	l/s	72
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	85
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	68
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	530
Avløp	moh.	357
Lengde på berørt elvestrekning	m	2300
Brutto fallhøyde	m	173
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,39
Slukeevne, maks	l/s	2400
Minste driftsvannføring	l/s	20
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	50
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	50
Tilløpsrør, diameter	mm	1100
Tunnel, tverrsnitt	m ²	-
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	2100
Installert effekt, maks	MW	3,35
Brukstid	timer	2332
MAGASIN		
Magasinvolum	mill. m ³	-
HRV	moh.	530

LRV moh. 530

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,86
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	4,94
Produksjon, årlig middel	GWh	7,81

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	29,85
Utbyggingspris	kr/kWh	3,8

Tungremmen kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	3,7
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	3,7
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	0,25
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Søker er Nito AS. Den aktuelle elvestrekningen utgjør eiendomsgrensen mellom grunneierne Tord Erik Lien og Erling Kittilsviken. Dersom konsesjon blir gitt, vil grunneier Tord Erik Lien gjennomføre utbyggingen og drive kraftverket gjennom selskapet Nito AS. Nito AS eies 100% av Tord Erik Lien og kona Nina Hjelmaas Lien.

Beskrivelse av området

Utbyggingsområdet for Tungremmen Kraftverk ligger i Flå kommune i Buskerud. Adkomst er via riksvei 7 til Gulsvik, som ligger ca 11 km sørøst for Flå sentrum. Fra Gulsvik følges privat bomvei mot Skarsdalen/Damtjern. Kraftstasjonen er tenkt plassert ved inntaket til Kittilsviken kraftverk ca 2 km langs denne veien fra Gulsvik. Inntaket er foreslått plassert ca 4,5 km fra Gulsvik og vil bli liggende ca 50 meter fra eksisterende vei Gulsvik-Skarsdalen. Det går skogsbilveier på begge sider av berørt elvestrekning og stort sett langs hele rørgatetraseen. Veiene ble bygd for skogsdrift, uttak av tømmer og som adkomstvei for setre og hytter.

Øvre del av området er preget av snaufjell som gradvis går over til fjellskog og skog nedover langs vassdraget. Området langs nedre del av elva, på begge sider, kjennetegnes av tett barskog preget av hogst. Vassdraget renner fra nord mot sør. Nedbørfeltet består av deler av Sørbølfjell og Turufjell, typisk snaufjell med topper over 1200m, og Skarsdalen. Skarsdalen er en typisk u-dal med bratte dalsider og flat dalbunn. Dalsidene består av tett granskog med innslag av bjørk øverst langs tregrensen. Dalbunnen består av glissen furuskog og åpne myrer med mange mindre tjern.

Øverste ca 300 meter av planlagt rørgate er mellom elva og bilvei mot Skarsdalen. Rørgata vil så krysse nevnte vei og deretter i stor grad følge privat skogsbilvei ned til kraftstasjonen. Avstand fra elva vil variere mellom 20 til 200 meter bortsett fra nær kraftstasjonen og inntaket. Kraftstasjonen blir plassert like oppstrøms for inntaksbasseng til Kittilsviken kraftverk.

Teknisk plan

Inntak

Dammen/inntaket er planlagt anlagt ved nordlige eiendomsgrense mellom gr/br 8/8 og 8/1, ca 40 meter fra veier på hver side av elva og om lag 100 meter fra masseuttak/steinbrudd.

Det er fjell i området, og dammen vil derfor bli anlagt som en betongterskel med integrert inntak på den østre siden av elva. Terskelen vil få en lengde på ca. 20 meter. Høyeste del av terskeldammen vil bli hevet inntil 2-3 meter. Vannspeilet blir på ca. 500 m², og neddemmet areal utover flomberørt del av elveløpet er neglisjerbart.

Det vil bli lagt strømkabel og signalkabel opp til inntaket som vil ha et mindre bygg, ca. 10 m², utført i tre med typisk lokal byggeskikk.

Vannvei/rørgate

Turbinrøret vil få en lengde på 2100 meter og diameter 1100 mm. Turbinrøret vil bli nedgravd i grøft langs elva i en avstand som varierer fra ca. 20 til 200 meter. Det er ikke behov for hogst av skog eller planering av landskap utover det som er nødvendig for legging av røret. Videre er det antatt at det ikke blir behov for sprengning av fjell bortsett fra kortere partier i selve rørtraseen.

Røret vil ikke krysse større bekker/elver, og der hvor mindre bekker krysses vil disse bli ført over røret i en planlagt kryssing. Rørgata vil passere veien Gulsvik-Skarsdalen og under høyspentlinje nær inntaket. Ved kraftstasjonen ligger røret nært inntaksdam til Kittilsviken Kraftverk, utover dette vil ikke rørgata passere i nærheten av boliger, hytter eller annen infrastruktur. Nødvendig berørt bredde blir i anleggsfasen mellom 15 og 20 meter. Permanent vil berørt bredde bli 5 meter i skog og 0 meter der røret ligger i tilknytning til eksisterende vei.

Det blir naturlig revegetering langs hele traseen. Skogen vil vokse til og skogsbilveien vil bli brukt som før. Avgravd topplag vil bli tatt vare på og lagt tilbake.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil bli lagt ved elva på kote 357. Det er antatt at det er fjell for fundamentering i dette området. Det er forutsatt en installasjon med Peltonturbin og generator med ytelse på 3,35 MW/3,7 MVA som også blir ytelsen på transformatoren. Omsetningen blir fra 0,69 kV på generatoren og til 22 kV på utgående linje. En mindre stasjonstrafo vil sørge for eget forbruk i stasjonen.

Arkitektonisk vil en søke å bygge en kraftstasjonsbygning som harmonerer med terreng og lokal byggeskikk. Størrelsesmessig blir det imidlertid en liten bygning på ca 80 m². Stasjonen blir utført i bindingsverk med utvendig bordkledning.

Nettilknytning

Flå kommune forsynes med elektrisitet fra Hallingdal Kraftnett AS, som har områdekonsesjon for hele kommunen. Tungremmen kraftverk forutsettes tilknyttet lokal 22 kV-linje som passerer ca. 230 meter fra kraftstasjonen.

Kraften vil bli transformert opp til 22 kV i kraftstasjonen. Kraftoverføringen mellom kraftstasjon og eksisterende 22 kV skal skje med linje/kabel i en lengde av 250 meter til et mastepunkt i dagens 22 kV-linje.

Veier

Anlegget vil ikke kreve oppgradering eller nybygging av eksisterende veger i området bortsett fra mindre avstikkere ned til inntak av kraftstasjon fra eksisterende nærgående veier.

Det vil bli en midlertidig kjørevei langs deler av rørgatetraseen for transport av rør og grus.

Massetak og deponi

Det er lokale massetak i bygda som kan brukes til uttak av grus for omfylling av røret. Behovet for grus vil være ca. 3000 m³ natursingel. For øvrig vil det ikke bli behov massetak/deponier da det ved graving for dam, grøft, kraftstasjon og kanal vil bli tilnærmet massebalanse i forbindelse med tilbakefylling og lokal terrengtilpasning ved kraftstasjonen og adkomstvei langs røret.

Arealbruk

Til utbyggingen vil det være nødvendig med arealer til midlertidige og varige anlegg. Midlertidige arealer ryddes og pyntes når anlegget er ferdig. Midlertidige arealbehov er 57 daa. Varige arealbehov er 13 daa.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNF-område uten bestemmelser om spredt utbygging.

Samlet plan (SP)

Tungremmen er ikke behandlet i Samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Tiltaket berører ikke verneplan for vassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 27.08.14 sammen med representanter for søkeren og berørte grunneiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Flå kommune har i brev av 04.06.2014 uttalt:

«Kommuneplanens samfunnsdel punkt 5.0 «Status i dag og veien videre for Flå», tar for seg småkraftverk på denne måten: «Det må legges til rette for at landbruksnæringen fortsatt skal kunne utnytte de ressursene som bruket utgjør, som skogen, jorda, elvene og utmarka. Kommunen skal være en pådriver for etablering av småkraftverk. Det bør vurderes om det skal utarbeides en egen rammeplan for småkraftverk i kommunen».

I Energi- og klimaplan for Flå kommune -- Kommunedelplan 2011-2014 punkt 4.2.10, står det som følger: «Småkraft representerer både grønn energiproduksjon og et stort inntekspotensial for berørte grunneiere og kommunen. Flå kommune vil så langt det er mulig støtte opp om utbygging av nye småkraftverk».

Søknaden er således i tråd med kommuneplanens samfunnsdel og Energi og klimaplan for Flå kommune.

Flå kommune er derfor i utgangspunktet positive til at det gis konsesjon til omsøkte kraftverk.

Flå kommune forutsetter at berørte rettighetshavere og grunneiere sine interesser blir ivaretatt. Videre forutsetter kommunen at det tas tilstrekkelig hensyn til miljø og naturmangfold når konsesjonssøknaden skal vurderes.»

Fylkesmannen i Buskerud har i brev av 28.04.2014 uttalt:

(...)

«NITO AS søker på vegne av grunneierne om å bygge småkraftverk i Skardselvi i Flå kommune. Det er allerede et kraftverk i elva. Fylkesmannen kan ikke anbefale at det gis konsesjon til Tungremmen kraftverk. Dette begrunnes med samlet belastning disse to kraftverkene vil representere for generelt vannmiljøet i elva, samt negativ effekt på landskapselement.

Vi viser til brev av 3. mars 2014 med oversendelse av søknad om bygging av småkraftverk i Skardselvi i Flå kommune.

Bakgrunn

NITO AS søker på vegne av grunneiere i Skardselvi om å etablere Tungremmen Kraftverk. Kraftverket er planlagt oppstrøms inntaket til Kittilsviken Kraftverk. Søknaden med dokumenter ligger på NVE.no

Uttalelse

Fylkesmannen skal gi uttalelse i forhold til naturmiljø. Dette innebærer vurdering om tiltaket kommer i konflikt med generelt biologisk mangfold og naturtyper.

Kraftverket vil berøre Skardselvi over en strekning på ca. 2300 m. Middelvannføringen i vassdraget er 1062 liter per sekund. Minstevannføringen er oppgitt til henholdsvis 85 og 68 liter per sekund sommer og vinter. Fylkesmannen viser til at det blir en vesentlig reduksjon av vannføringen som vil føre til negativt effekt på vannmiljøet.

Det er ikke oppgitt å være spesielle fiskeinteresser til Skardselvi. Men elva som har utspring i Damtjern, må antas å huse en lokal ørretstamme i kulper og småstryk. Stasjonær ørret i elva vil bli negativt påvirket i større og mindre grad, på grunn av redusert vannføring.

I følge rapporten over naturverdier, er det ikke registrert viktige naturtyper, rødlistearter eller viktig biotoper for vilt i området som blir berørt.

Ut fra et landskapsmessig aspekt, vil flere naturskjønne mindre fossefall på strekningen bli negativt påvirket av inngrepet som følge av redusert vannføring. Det gjelder blant annet et fosse-/kulpområde oppstrøms inntaket til Kittilsviken Kraftverk. Etter anbefaling fra Fylkesmannen ble inntaket til kraftverket flyttet nedstrøms dette vannspeilet for å spare et estetisk landskapselement.

I den naturfaglige rapporten er konsekvensene av kraftverket for biologisk mangfold og naturmiljø vurdert til å ha fra ubetydelig til liten negativ effekt. Dette gjelder også samlet vurdering av influensområdet i med hensyn på negative effekter.

I Skardselvi er det allerede et småkraftverk som påvirker vannmiljøet i nedre del av elva. Viss det gis konsesjon til Tungremmen Kraftverk, vil påvirkning elvestrekninger bli ca. 3 km. Tidligere erfaring med rørgater til småkraftverk viser at disse, med bredder på 10-15 meter, blir et betydelig visuelt innslag i landskapet. I og med at det allerede er et kraftverk i Skardselvi vil denne effekten bli vesentlig forsterket.

Etter Fylkesmannens syn vil derfor den samlede belastningen på vassdraget bli stor, og være negativt både for vannmiljøet, biologisk mangfold og ut fra et landskapsmessig aspekt. I den sammenhengen vises det for øvrig til naturmangfoldloven. I følge § 10 skal den samlede påvirkning av et økosystem vurderes, ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

I forhold til vannforskriften er økologisk tilstand i Skardselvi satt til moderat. Årsaken er småkraftverket, forsurening og påvirkning fra avløpsanlegg fra hyttebebyggelse. Viss Tungremmen Kraftverk bygges vil den berørte strekningen av Skardselvi på grunn av kraftregulering, utgjøre en vesentlig del av vassdraget opp til utløpet av Damtjern (> 30 %). Vannforekomsten må da anses å bli sterkt modifisert (SMVF) med hensyn til miljøtilstand. Ut fra intensjonene i vannforskriften må derfor de samfunnsmessige fordelene ved det omsøkte kraftverket vurderes opp mot tap av økologisk mangfold og naturmiljø, viss miljøtilstanden i en vannforekomst skal endres.

Naturverdiene i influensområdet til kraftverket anses som nevnt ikke å være spesielt verdifulle. Men siden det allerede er et småkraftverk i elva, kan Fylkesmannen likevel ikke anbefale at det gis konsesjon til Tungremmen Kraftverk. Dette begrunnes med den samlede belastningen tiltaket vil medføre på naturmiljøet og vassdraget.»

Buskerud fylkeskommune har i brev av 09.0562014 uttalt:

«Automatisk fredete kulturminner

Utviklingsavdelingen i fylkeskommunen kjenner ikke til automatisk fredete kulturminner i området, men mener det kan være potensiale for kulturminner her, særlig i de mindre bratte partiene. Det er foretatt svært få arkeologiske registreringer i Flå kommune, og i de aller fleste tilfeller vil mangelen på kulturminner i et område være en indikasjon på manglende registreringer. I Flå kommune er automatisk fredete kulturminner likevel registrert ved setervoller og i utmarka mellom gårdsbebyggelsen og snauffjellet.

Vi går derfor ut fra at dersom det blir gitt konsesjon skal det gjennomføres arkeologiske registreringer i henhold til kulturminneloven § 9. Vi viser til kulturminnelovens §§ 8 og 9 om undersøkelsesplikten ved planlegging av offentlige og større private tiltak og § 10 om at utgifter til slik undersøkelse må dekkes av tiltakshaver. Det er på bakgrunn av dette viktig med et godt kartgrunnlag for å vurdere omfanget av de ulike tiltakene. I dette tilfelle må det f.eks. være avgjort om jordkabel skal graves en kort strekning fra planlagt kraftstasjon til kraftlinjen rett vestenfor, eller om jordkabelen skal følge rørgata nordover til krysspunktet med kraftlinjen. Vi minner om at også midlertidige tiltak under anleggstiden må kartfestes av tiltakshaver og registreres av oss.

Budsjett for registreringene kan settes opp når planlagte tiltak er endelig fastsatt. Det er en fordel om en er tidlig ute i forhold til dette, slik at forholdet til eventuelle kulturminner ikke forsinker planprosessen unødige.»

Erling Kittilsviken har i en e-post av 10.06.2014 uttalt:

«Kittilsviken Kraftverk AS fikk i 2005 tillatelse til å bygge kraftverk i samme elv, dog lengre ned i vassdraget. Dette ble satt i drift 2.mai 2007.

Under befaring med NVE (Sakshaug) og Buskerud fylkes miljøavdeling, fikk vi klar beskjed, dog muntlig, at vi ikke fikk røre elva med flere av sine fosser ovenfor der vi fikk tillatelse til å bygge da de skulle forbli urørte. Skulle anta at NVE fortsatt mener det samme.

Dersom vi hadde forlenget rørgata forbi disse fossene ville vi nesten ha fordoblet vår produksjon p.g.a. større fallhøgde.

I søknaden fra Nito AS er det oppgitt en produksjon på 7,8 GWh, dette må være 1 GWh for mye.

Vedlagt følger noen bilder som viser fosser og stryk som vil bli lagt i rør, da dammen er planlagt et stykke ovenfor broen som fører inn til hytteområdet Skarsdalen/Damtjernhallin med ca. 250 hytter, flere er under planlegging.

Elva renner i sin helhet over min sønns eiendom, og Nito AS må således ha tillatelse til å benytte hans fallrett. Det er pr. dato ikke underskrevet noen som helst avtale om betaling for fallrett, eventuelle vegger o.l.

Bilde 1 og 2 er tatt fra broen på nevnte veg, de andre er fra forskjellige partier nedover i elva. Hvis utbygging tillates vil det bare være minstevannføringen som vil renne gjennom fosser og stryk, det vil igjen gå ut over både miljø og det estetiske.

På bakgrunn av de nevnte forhold mener vi at utbygging ikke bør tillates.»

Søker har kommentert høringsuttalelsene i en e-post av 11.08.14:

«1. Oppsummert fra Flå kommune:

”Søknaden er således i tråd med kommuneplanens samfunnsdel og Energi og klimaplan for Flå kommune. Flå kommune er derfor i utgangspunktet positive til at det gis konsesjon til omsøkt kraftverk. Flå kommune forutsetter at berørte rettighetshavere og grunneiere sine interesser blir ivarettatt. Videre forutsetter kommunen at det tas tilstrekkelig hensyn til miljø og naturmangfold når konsesjonssøknaden skal vurderes.”

Søkers kommentarer:

Vi er takknemlige for at Flå kommune er positive til tiltaket. Utbyggingen er et ledd i arbeidet med å styrke eiendommenes næringsgrunnlag for å sikre fremtidig bosetting. Berørte grunneiere/rettighetshavere sine interesser blir ivaretatt gjennom avtaleverk. Hensyn til miljø og naturmangfold vurderes av NVE gjennom sin behandling av søknaden og ved fastsettelse av eventuelle vilkår.

2. Oppsummert fra Buskerud fylkeskommune:

”Utviklingsavdelingen i fylkeskommunen kjenner ikke til automatisk fredete kulturminner i området, men mener det kan være potensiale for kulturminner her, særlig i de mindre bratte partiene. Det er foretatt svært få arkeologiske registreringer i Flå kommune, og i de aller fleste tilfeller vil mangelen på kulturminner i et område være en indikasjon på manglende registreringer. I Flå kommune er automatisk fredete kulturminner likevel registrert ved setervoller og i utmarka mellom gårdsbebyggelsen og snauffjellet. Vi går derfor ut fra at dersom det blir gitt konsesjon skal det gjennomføres arkeologiske registreringer i henhold til kulturminneloven § 9.

Søkers kommentarer:

Rørgata følger i stor grad trasèen til en eksisterende skogsbilvei der det tidligere har foregått anleggsarbeid og uttak av masser. Området har også i stor grad vært utsatt for hogst med tunge skogsmaskiner. Dersom konsesjon innvilges vil fylkeskommunen bli kontaktet og vi vil rette oss etter de pålegg og krav som måtte komme, inklusive arkeologiske registreringer før anleggsarbeidene tar til.

3. Oppsummert fra Kittilsviken Kraftverk v/ Amund Kittilsviken.

a) ”Kittilsviken Kraftverk AS fikk i 2005 tillatelse til å bygge kraftverk i samme elv, dog lengre ned i vassdraget. Dette ble satt i drift 2.mai 2007. Under befaring med NVE (Sakshaug) og Buskerud fylkes miljøavdeling, fikk vi klar beskjed, dog muntlig, at vi ikke fikk røre elva med flere av sine fosser ovenfor der vi fikk tillatelse til å bygge da de skulle forbli urørte. Skulle anta at NVE fortsatt mener det samme.”

b) ”Elva renner i sin helhet over min sønns eiendom, og Nito AS må således ha tillatelse til å benytte hans fallrett. Det er pr. dato ikke underskrevet noen som helst avtale om betaling for fallrett, eventuelle veger o.l.”

c) ”Hvis utbygging tillates vil det bare være minstevannføringen som vil renne gjennom fosser og stryk, det vil igjen gå ut over både miljø og det estetiske.”

d) ”I søknaden fra Nito AS er det oppgitt en produksjon på 7,8 GWh, dette må være 1 GWh for mye.”

Søkers kommentarer:

a) Kittilsviken Kraftverk ble bygget etter konsesjonsfritak. Etter søkers kunnskap forelå det ingen utredning eller dokumentasjon av naturverdier/biologisk mangfold i forkant av utbyggingen. Dersom det den gang var realistiske planer om å plassere inntaket til Kittilsviken Kraftverk høyere opp i elva, måtte nødvendigvis eier av eiendommen Tungeremmen (gbnr 8/8) involveres på et eller annen nivå. Bjørn Lien som den gang eide Tungeremmen ble aldri forelagt slike planer, noe han forøvrig ville stilt seg positiv til. Det fremgår også av fylkesmannens høringsuttalelse at inntaket ikke ble flyttet høyere opp etter anbefaling fra fylkesmannen. Søkers inntrykk er at spørsmålet om å flytte inntaket kom opp under befaringen og at beslutningen om ikke å flytte ble tatt ut fra manglende dokumentasjon av naturverdier (føre var-prinsippet).

b) Som beskrevet i søknaden utgjør aktuell elvestrekning eiendomsgrensen mellom Amund Kittilsvikens sønn, Erling Kittilsviken og Tord Erik Lien. Fallretten deles mellom de to eiendommene med 50% hver. Det foreligger ingen uenighet om utnyttelsen av fallet. Signert avtale om leie av fallretter m.m. vil bli oversendt NVE og kan vises fram ved forespørsel.

c) Forholdet til miljø og estetikk kommenteres nærmere under kommentarer til Fylkesmannens høringsuttalelse. Det vil under planleggingen bli lagt vekt på å skåne terreng, miljø og la elva i størst mulig grad forbli urørt. Pålagt minstevannføring og de naturlige flomperiodene vil i stor grad ta vare på det naturlige inntrykket fra elva.

3

d) Produksjonen er beregnet av Multiconsult AS, uavhengig av produksjon/installert effekt i Kittilsviken Kraftverk. Det er søkt om høyere slukeevne og større installert effekt som sammen med noe større fallhøyde er forklaringen på et høyere produksjonsanslag.

4. Oppsummert fra Fylkesmannen i Buskerud

a) "Det er ikke oppgitt å være spesielle fiskeinteresser til Skardselvi. Men elva som har utspring i Damtjern, må antas å huse en lokal ørretstamme i kulper og småstryk. Stasjonær ørret i elva vil bli negativt påvirket i større og mindre grad, på grunn av redusert vannføring."

b) "Ut fra et landskapsmessig aspekt, vil flere naturskjønne mindre fossefall på strekningen bli negativt påvirket av inngrepet som følge av redusert vannføring. Det gjelder blant annet et fosse-/kulpområde oppstrøms inntaket til Kittilsviken Kraftverk. Etter anbefaling fra Fylkesmannen ble inntaket til kraftverket flyttet nedstrøms dette vannspeilet for å spare et estetisk landskapselement."

c) "I Skardselvi er det allerede et småkraftverk som påvirker vannmiljøet i nedre del av elva. Viss det gis konsesjon til Tungremmen Kraftverk, vil påvirke elvestrekninger bli ca. 3 km. Tidligere erfaring med rørgater til småkraftverk viser at disse, med bredder på 10-15 meter, blir et betydelig visuelt innsalg i landskapet. I og med at det allerede er et kraftverk i Skardselvi vil denne effekten bli vesentlig forsterket. Etter Fylkesmannens syn vil derfor den samlede belastningen på vassdraget bli stor, og være negativt både for vannmiljøet, biologisk mangfold og ut fra et landskapsmessig aspekt."

d) "I forhold til vannforskriften er økologisk tilstand i Skardselvi satt til moderat. Årsaken er småkraftverket, forsuring og påvirkning fra avløpsanlegg fra hyttebebyggelse. Viss Tungremmen Kraftverk bygges vil den berørte strekningen av Skardselvi på grunn av kraftregulering, utgjøre en vesentlig del av vassdraget opp til utløpet av Damtjern (> 30 %).

Vannforekomsten må da anses å bli sterkt modifisert (SMVF) med hensyn til miljøtilstand. Ut fra intensjonene i vannforskriften må derfor de samfunnsmessige fordelene ved det omsøkte kraftverket vurderes opp mot tap av økologisk mangfold og naturmiljø, viss miljøtilstanden i en vannforekomst skal endres."

e) "Naturverdiene i influensområdet til kraftverket anses som nevnt ikke å være spesielt verdifulle. Men siden det allerede er et småkraftverk i elva, kan Fylkesmannen likevel ikke anbefale at det gis konsesjon til Tungremmen Kraftverk. Dette begrunnes med den samlede belastningen tiltaket vil medføre på naturmiljøet og vassdraget."

Søkers kommentarer:

a) Skardselvi brukes med rimelig sikkerhet som gyteplass for ørret i Svangtjern og Damtjern høyere opp i vassdraget. Berørt elvestrekning inneholder flere naturlige fiskehindre. Elvebunnen består for det meste av enten svaberg eller grovstein, noe som gjør elvestrekningen lite egnet som gyte- og oppvekstområde for fisk. Som nevnt i søknaden og i rapport om biologisk mangfold er vi ikke kjent med at det finnes stasjonær ørret på aktuell elvestrekning.

4

b) Kriterium for vektlegging av det landskapsmessige aspektet bør være at strekningen har en verdi i tur-, friluft-, turist- eller opplevelsessammenheng. Elvestrekningen med influensområdet brukes ikke av lokalbefolkning eller hyttebefolkning. Søker har tilbrakt mye tid i området i forbindelse med jakt, skogsarbeid, bærplukking etc. og har aldri noensinne møtt på mennesker der. Det er heller ikke stier, bålplasser eller andre spor etter folk som bruker området til friluftsliv, rekreasjon og lignende. Strekningen er kun synlig dersom man går langs elva, med unntak av der bilveien til Skarsdalen krysser elva og et kortere parti nedenfor kryssingen. I dette området utmerker ikke elva seg med fosser eller spesielt naturskjønne partier. Like etter at bilveien krysser elva møter man på et masseuttak og kraftledning i luftstrek som gir en vesentlig forringelse av den eventuelle landskapsmessige opplevelsen av området. Etter søkers oppfatning ligger Skardselvi's landskapsmessige verdi høyere opp i terrenget, som ikke blir berørt av utbyggingen. Her ligger et, fra bilveien, godt synlig fossefall og elva har enkelte naturskjønne partier langs bilveien ved inngangen til Skarsdalen. I dette området utgjør elva sammen med åpen furuskog og utsikt til fjellet et av de fineste områdene langs bilveien. Her brukes elva som badeplass av hyttebefolkningen og bilder fra dette området er benyttet i forbindelse med markedsføringen av hytteområdet.

Det er også verd å merke seg at det ikke har kommet innsigelser fra utbyggerne eller hyttebefolkningen i Skarsdalen og Damtjernlia. Dette støtter søkers påstand om at Skardselvi på den aktuelle elvestrekningen har liten verdi som landskapsmessig element. Til sammenligning kom det innsigelser fra hyttebefolkningen da det ble søkt konsesjon om småkraftverk i Heielva lenger nord i Flå kommune. Det var her tilsvarende forhold der Heielva enkelte steder er synlig fra bilveien inn til hytteområdet.

c) Fylkesmannen uttaler seg på generelt grunnlag og har ikke satt seg inn i lokale forhold. Som nevnt utgjør ikke influensområdene til verken Kittilsviken Kraftverk eller Tungremmen Kraftverk noe tur eller friluftsområde. Hele området som er aktuelt for kraftutbygging ligger godt skjult for innsyn og verken elva eller rørgatetrasèene er synlig fra dalbunnen, riksvei, jernbane eller boligbebyggelse. Spørsmålet dreier seg derfor om hva som er synlig fra bilveien inn til Skarsdalen. Området er sterkt preget av skogsdrift og utgjøres av for det meste av hogstflater, ungskog eller ensartede plantefelt i hogstklasse 3 og 4. Deler av rørgata Kittilsviken Kraftverk er synlig fra bilveien, men skiller seg ikke vesentlig fra hogstflater for øvrig langs bilveien. Rørgata til Tungremmen kraftverk følger for det meste eksisterende privat skogsbilvei og vil visuelt ikke fremstå som noen vesentlig endring. Dessuten ligger nesten hele trasèen skjult for innsyn. Både kraftstasjon og inntaksdam blir plassert tett ved eksisterende inngrep og vil visuelt ikke fremstå som vesentlige endringer.

Når det gjelder effekten på biologisk mangfold vises det til rapporten om virkninger på biologisk mangfold. I forbindelse med ny skogbruksplan som ble utgitt 2010 ble det også foretatt miljøregistreringer innenfor influensområdet, uten funn av verdi. Det er ingen kløftutforming, ikke påvist rødlistearter eller arter som krever kontinuitet eller som påvirkes negativt av redusert vannføring. Med andre ord vil redusert vannføring ikke medføre irreversible negative konsekvenser.

5

d) I rapport om virkninger på biologisk mangfold er den økologiske tilstand til Skardselvi satt til dårlig. Den økologiske tilstanden er senere endret til moderat. Etter tlf.samtaler med Buskerud Fylkeskommune og saksbehandler Ellen Margrethe Stabursvik har vi forstått det slik at en vannforekomst sin økologiske tilstand blir definert ut fra skjønn og ikke ut fra faste kriterier eller grenseverdier. I følge Stabursvik vil ikke en utbygging av Tungremmen kraftverk i seg selv avgjøre om Skardselvi blir å anse som sterkt modifisert, men derimot vil utbyggingens virkninger på biologisk mangfold og miljø bli vektlagt i en samlet vurdering av påvirkninger på vassdraget. Skardselvi er fra Damtjern til Krøderen 15 km lang. Dersom Tungremmen Kraftverk bygges blir samlet berørt elvestrekning 3,3 km, altså 22% og ikke >30% av vassdraget.

e) Søker har forståelse for, og er selv sterkt opptatt av hensynet til naturverdier og miljø og minner om at den opprinnelige planen om overføring fra Solheimselvi ble skrinlagt av tiltakshaver selv på grunn av at Solheimselvi har helt andre kvaliteter enn Skardselvi.

Dessuten ville selve overføringen gått gjennom urørt mark. Søker er sterkt uenig i Fylkesmannens vurdering av tiltakets betydning for miljøet. Tiltaket vil ikke innebære tap av viktige naturtyper eller arter og tiltaket innebærer små naturinngrep i forhold til de inngrep som er der fra før. I skrivende stund pågår vedlikeholdsarbeid på skogbilveien i Tungremmen for uttak av tømmer. Basert på det faktum at praktisk talt de eneste brukerne av området er grunneierne selv og at det meste av berørt elvestrekning ligger skjult i terrenget, mener søker at strekningens betydning i landskapsmessig aspekt er overdrevet. Dessuten vil strekningen fortsatt ha flomvannføring. Fra hydrologirapporten kan vi lese at middelflomvannføring er beregnet til 9,46 m³/s og at "Siden kraftverkets magasin er såpass lite, og kraftverkets slukeevne lav i forhold til flomvannføringen, vil ikke utbyggingen medføre store endringer av flomforholdene."

Siden det allerede er et småkraftverk i elva utgjør elva ikke lenger et intakt vassdrag, noe som heller taler for at tiltaket gjennomføres enn mot. Søker mener tiltaket i liten grad er i konflikt med allmenne interesser. Dette kommer også til uttrykk ved generelt få høringsuttalelser og at det ikke har kommet innvendinger fra naturvernforbundet. Det er her en god mulighet til utbygging av fornybar kraft, med inntektsmuligheter for grunneiere og kommune til også i småkraftsammenheng, svært beskjedne miljømessige omkostninger.»

Tilleggsopplysninger

FoU-prosjekt

Som et ledd i å bedre kunnskapsgrunnlaget for behandlingen av søknader om små kraftverk, startet NVE et forsknings- og utredningsprosjekt (FoU-prosjekt) med undersøkelser av flora og naturtyper i elver med planlagte småkraftverk. Miljøfaglig Utredning fikk, i samarbeid med BioFokus og NINA, i oppdrag å gjennomføre prosjektet. Vel 20 småkraftsaker ble valgt ut i Hordaland, Oppland (Valdres) og Buskerud (Hallingdal). Tungremmen var med i prosjektet.

NVE mener det er viktig å benytte disse dataene i vurderingen av søknadene. NVE presiserer at alle funn og konklusjoner er midlertidige frem til rapporten blir endelig publisert. Data fra feltarbeidet kom inn etter høringsperioden og NVEs befarings. Spesifikt for Tungremmen var FoU prosjektets vurdering av forskjeller mellom søknaden og rapporten vurdert slik:

«Vurdering av forskjeller

Nylend (2010) gav vassdraget liten verdi for naturmangfoldet og fant ingen rødlistearter eller naturtypelokaliteter. I tillegg ble omfanget vurdert å være lite til intet negativt, noe som samlet sett gav liten negativ konsekvens. Vi fant 6 rødlistearter, deriblant to sårbare arter, samt avgrenset en naturtypelokalitet av verdi viktig – B. Vi vurderer derfor verdien som litt høyere – liten til middels. I tillegg virker det mulig at naturtypelokaliteten (der flere av rødlisteartene ble funnet) kan bli ødelagt av rørgata, samt at den sårbare og trolig noe fuktighetskrevenende taiganåla vokste på en bjørkegadd helt inntil elvekanten i nedre deler av området. Omfanget vurderes derfor å være kanskje middels stort negativt, noe som samlet sett gir en middels negativ konsekvens.».

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 34,4 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 1,06 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0,2 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende høst- og vårflokker. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 85 og 68 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 72 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 2,4 m³/s og minste driftsvannføring 0,020 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 50 l/s hele året lik kraftverket nedenfor. Dersom det er andre vurderinger og hensyn som er gjeldende nå i forhold til når vedtaket om Kittilsviken kraftverk ble gjort, foreslås det å slippe minstevannføring lik 5-persentil sommer og 5-persentil vinter, det vil si 85 l/s sommer og 68 l/s vinter.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Mye av restvannføringen vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 41 dager i et middels vått år. I 0 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 52 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

Produksjonen er beregnet til 7,8 GWh og vil dekke forbruket av elektrisitet til 400 husstander. Utbyggingskostnaden er beregnet til 30 millioner kroner. Dette gir en utbyggingspris på 3,8 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Naturmangfold

Miljørapporten av Faun Naturforvaltning beskriver området som preget av hogst og andre inngrep. Det ble ikke funnet sjeldne eller rødlistede arter i influensområdet. Det ble heller ikke funnet noen naturtyper av spesiell verdi.

I etterkant har Miljøfaglig utredning befart influensområdet. Det ble funnet tre rødlista lav og tre rødlista sopp. Følgelig ble omfanget av tiltaket vurdert fra liten negativ konsekvens til kanskje middels negativ konsekvens. Funnene vurderes i følge Miljøfaglig Utredning ikke til å endre konsekvensen for naturmiljøet vesentlig.

Fylkesmannen går imot søknaden grunnet samlet belastning som to kraftverk kan representere for vannmiljøet i elva på en tre km strekning. Fylkesmannen imidlertid at naturverdiene i influensområdet til kraftverket ikke ansees til å være spesielt verdifulle.

En påvirket elvestrekning på tre km er ikke uvanlig ved utbygging av småkraft. NVE er enig med fylkesmannen i vurderingen om at naturverdiene i influensområdet ikke anses som spesielt verdifulle. Miljøfaglig utrednings funn endrer ikke dette i vesentlig grad.

Ingen verdifulle ferksvannslokaliteter er registrert på berørt strekning.

NVE mener at den samlede belastningen for vassdraget blir moderat ved slipp av minstevannføring og flomoverløp som er med på å ivareta noe av vassdragets vannføring. Videre mener vi at de negative konsekvensene tiltaket medfører for naturmangfoldet, ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet og at disse konsekvensene i stor grad reduseres i form av avbøtende tiltak.

Landskap

Fylkesmannen kan ikke anbefale konsesjon grunnet negativ effekt på landskapet grunnet redusert vannføring. Ut i fra et landskapsmessig aspekt, vil flere naturskjønne mindre fossefall på strekningen bli negativt påvirket. Fylkesmannen mener også at rørgata erfaringsmessig fra tidligere småkraftverk, vil bli et betydelig visuelt innslag i landskapet.

Søker mener elva kun er synlig dersom man går langs elva, med unntak av der bilveien til Skarsdalen krysser elva og et kortere parti nedenfor kryssingen. I dette området utmerker ikke elva seg med fosser eller spesielt naturskjønne partier. Like etter at bilveien krysser elva møter man på et masseuttak og kraftledning i luftstrek som gir en vesentlig forringelse av den landskapsmessige opplevelsen av området. Etter søkers oppfatning ligger Skardselvis landskapsmessige verdi lenger opp i vassdraget, i et parti som ikke blir berørt av utbyggingen.

NVE er enig i denne vurderingen av innsyn til elva og mener elva ikke utmerker seg vesentlig i landskapssammenheng.

Videre mener NVE at omsøkt småkraftverk vil påvirke landskapet moderat i et område som er preget av aktivt skogbruk og vei på begge sider av vassdraget. NVE er uenig med fylkesmannen at planlagt rørgate som i hovedsak er omsøkt lagt langs vei, vil bli spesielt visuelt synlig i et landskapsbilde. Slipp av minstevannføring vil etter vårt syn ivareta elva som landskapselement i tilstrekkelig grad.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Tungremmen kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, og tilleggsundersøkelser gjort av Miljøfaglig Utredningsamt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Tungremmen kraftverk finnes det ikke spesielt verdifullt naturmangfold. En eventuell utbygging av Tungremmen vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt eventuelle avbøtende tiltak.

NVE har også sett påvirkningen fra Tungremmen kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12. **Samfunnsmessige fordeler**

En eventuell utbygging av Tungremmen kraftverk vil gi 7,8 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som normal for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Tungremmen kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Høringspartene er delt i om det bør gis konsesjon.

Flå kommune støtter opp om utbygging av småkraftverk.

Fylkesmannen går imot søknaden grunnet samlet belastning som to kraftverk kan representere for vannmiljøet i elva på en tre km strekning. Fylkesmannen uttaler videre at naturverdiene i influensområdet til kraftverket ansees ikke til å være spesielt verdifulle.

Fylkeskommunen uttaler at tiltaket ikke ser ut til å komme i konflikt med automatisk freda kulturminner, mens Amund Kittilsvikens uttalelse er dels av privatrettslig karakter, og dels sammenfallende med fylkesmannens syn.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Tungremmen kraftverk vil være et bidrag til en fornybar energiproduksjon med begrensede miljøeffekter. En utbygging vil bidra med nær 8 GWh i et gjennomsnittså. NVE mener de fysiske inngrepene er av begrenset omfang i et område som allerede er påvirket av aktivt skogbruk og skogsbilveier. Inngrepet vil skje i et område med begrensede verdier for friluftsliv og virkningene i landskapet vil avta over tid.

NVE mener det er viktig med god teknisk og landskapsmessig utforming for å minske konsekvensen av inngrepene. Under forutsetning av at de avbøtende tiltakene blir gjennomført, mener NVE konsekvensene kan reduseres i en slik grad at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Nito AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Tungremmen kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Nito AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 250 m og 22 kV kabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Hallingdal Kraftnett AS er områdekonsesjonær. Nito AS skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. NVE går ut fra at søker får områdekonsesjonær til å stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det da ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Hvis en avtale mellom Hallingdal Kraftnett og Nito AS om bygging og drift av anlegget i kraft av Hallingdal Kraftnetts områdekonsesjon mangler, må Nito AS søke egen anleggskonsesjon.

Dersom Nito AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Hallingdal Kraftnett har uttalt i en e-post et det er kapasitet for overføring til Flå trafostasjon.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning

til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	1060
Alminnelig lavvannføring	l/s	72
5-persentil sommer	l/s	85
5-persentil vinter	l/s	68
Maksimal slukeevne	m ³ /s	2,4
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	225
Minste driftsvannføring	l/s	20

Søker foreslår å slippe en minstevannføring lik nedenforliggende kraftverk, Kittilsviken, på 50 l/s. Dersom det er andre vurderinger og hensyn som gjelder nå i forhold til når vedtaket om Kittilsviken ble gjort, foreslås det å slippe minstevannføring lik 5-persentil sommer og 5-persentil vinter, det vil si 85 l/s sommer og 68 l/s vinter.

NVE mener minstevannføringen må fastsettes ut fra en konkret vurdering av forholdene på den strekningen som blir berørt. Vi mener at elva har en viss verdi for biologisk mangfold i og langs elva og som landskapselement, men ikke i en slik grad at det har vært tungtveiende i vår vurdering. Vi mener at siden det er liten forskjell mellom ulike sesongmessige verdier for naturlig lavvannføringer sommer og vinter er det akseptabelt med en fast størrelse på minstevannføringen hele året.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 70 l/s hele året. Dette er tilnærmet lik 5-persentil sommer og vinter.. Samlet produksjon vil da i følge søknaden bli om lag på 7,8 GWh/år.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi. Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Tønsberg og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaket i Skardselvi på kote 530. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Søknaden oppgir at rørgata skal graves/sprenges ned på hele strekningen. Dette kan ikke endres i detaljplanen.
Kraftstasjon	Kraftstasjon skal plasseres i tråd med det som er oppgitt i søknaden på kote 357. Dette skal ikke avvikes i detaljplanen.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 2,4 m ³ /s.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 20 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir maksimalt 3,35 MW.
Vei	Som beskrevet i søknad

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

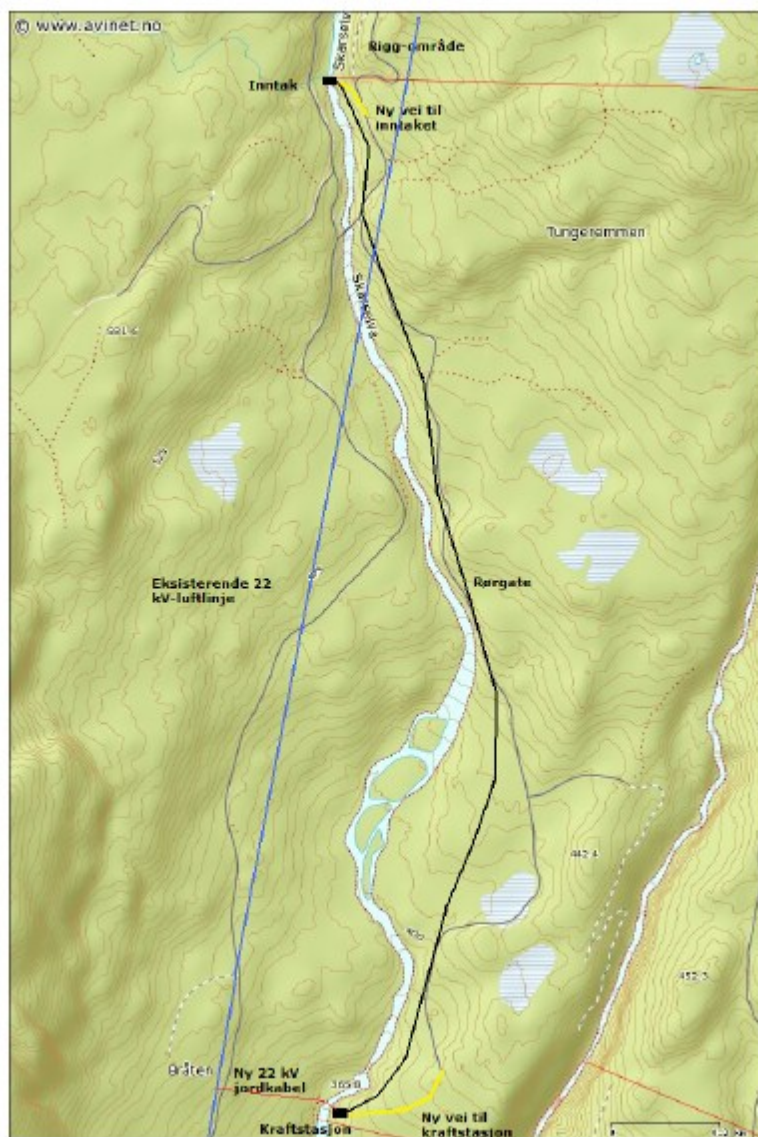
Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg: Kart

Målestokk: 1:8 017